บทที่ 5
การพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร

การส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาคประชาคมอาเซียน ได้เริ่มจากการศึกษาบริบทของชุมชนและกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด 6 กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้เพิ่มศักยภาพของกลุ่มผ่านกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม คือ การพัฒนาศักยภาพด้าน “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)” การพัฒนาศักยภาพด้าน “การจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)” และการพัฒนาศักยภาพด้าน “ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” ซึ่งการวิจัยได้จัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนาศักยภาพ (Pre – Post Test) ให้เห็นถึงแนวทางที่เกษตรจนต้องปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรให้สามารถต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนของตนเอง สู่อาหารปลอดภัย ระดับอาเซียนได้ ผลการวิจัยอธิบายได้ด้วย

5.1 การพัฒนาศักยภาพด้าน “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)”

การเพิ่มศักยภาพโดย “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP)” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา ดังนี้

5.1.1 ผลการประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์เพศตามจำนวนและร้อยละ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	15	71.43
ชาย	6	28.57
รวม	**21**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.1 พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรเพศหญิง จำนวน 15 คน (ร้อยละ 71.43) รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 6 คน (ร้อยละ 28.57)

ตารางที่ 5.2 การวิเคราะห์อายุตามจำนวนและร้อยละ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30	2	9.52
31-40	1	4.76
41-50	5	23.81
51-60	9	42.86
61-70	3	14.29
71 ปีขึ้นไป	1	4.76
รวม	**21**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.2 พบว่าผู้เข้าอบรบมี ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 9 คน (ร้อยละ 42.86) รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 5 คน (ร้อยละ 41-50) ช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 3 คน (ร้อยละ 14.29) ช่วงอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 9.52) และช่วงอายุ 31-40 ปี และช่วงอายุ 71 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน (ร้อยละ 4.76)

ตารางที่ 5.3 การวิเคราะห์การศึกษาตามจำนวนและร้อยละ

การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	10	47.62
ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	28.57
ปริญญาโท	5	23.81
รวม	**21**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.3 พบว่า ผู้ที่เข้าอบรมส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 47.62) รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 28.57) และระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน (ร้อยละ 23.81)

ตารางที่ 5.4 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	5	20.83
ข้าว	4	16.67
แตงโม	2	8.33
พืชผัก	2	8.33
เสาวรส	2	8.33
มะนาว	1	4.17
มะพร้าว	1	4.17
สมุนไพร	1	4.17
อะโวคาโด	1	4.17
กุหลาบ	1	4.17
กล้วย	1	4.17
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	4.17
เห็ด	1	4.17
ไม้ผล	1	4.17
รวม	**24**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.4 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการผลิตสินค้าเกษตร ได้แก่ ลำไย จำนวน 5 คน (ร้อยละ 20.83) รองลงมาคือ ข้าว จำนวน 4 คน (ร้อยละ 16.67) แตงโม พืชผัก และเสาวรส จำนวน 2 คน (ร้อยละ 8.33) และมะนาว มะพร้าว สมุนไพร อะโวคาโด กุหลาบ กล้วย ต้นอ่อนทานตะวัน เห็ด และไม้ผล จำนวน 1 คน (ร้อยละ 4.17)

ตารางที่ 5.5 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตเนื้อสัตว์ในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	3	60.00
ไก่ไข่	2	40.00
รวม	**5**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.5 พบว่า เกษตรส่วนใหญ่ ผลิตเนื้อสัตว์ ได้แก่ ปลา จำนวน 3 คน (ร้อยละ 60.00) รองลงมาคือ ไก่ไข่จำนวน 2 คน (ร้อยละ 40.00)

ตารางที่ 5.6 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าแปรรูปในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
ปลาแดดเดียว	1	8.33
ลำไย	1	8.33
ข้าว	1	8.33
กาแฟ	1	8.33
ข้าวแต๋น	1	8.33
ธัญพืชอัดแท่ง	1	8.33
แชมพูมะกูด	1	8.33
สบู่ขมิ้นและสบู่มะขาม	1	8.33
อาหารสำเร็จรูปเพื่อสัตว์	1	8.33
แยม	1	8.33
น้ำเสาวรส	1	8.33
น้ำมันงา	1	8.33
รวม	**12**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.6 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปได้หลากหลาย ได้แก่ ปลาแดดเดียว ลำไย ข้าว กาแฟ ข้าวแต๋น ธัญพืชอัดแท่ง แชมพูมะกูด สบู่ขมิ้นและสบู่มะขาม อาหารสำเร็จรูปเพื่อสัตว์ แยม น้ำเสาวรส และน้ำมันงา จำนวน 1 คน (ร้อยละ 8.33)

ตารางที่ 5.7 การวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
ลำไย	3	15.79
ข้าว	3	15.79
ผัก	3	15.79
อะโวคาโด	2	10.53
เสาวรส	2	10.53
แตงโม	2	10.53
เห็ด	1	5.26
กุหลาบ	1	5.26
สมุนไพร	1	5.26
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	5.26
รวม	**19**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.7 พบว่า สินค้าเกษตรที่เกษตรกรส่วนใหญ่สนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ ลำไย ข้าว และผัก จำนวน 3 คน (ร้อยละ 15.79) รองลงมาคือ อะโวคาโด เสาวรส และแตงโม จำนวน 2 คน (ร้อยละ 10.53) และเห็ด กุหลาบ สมุนไพร และต้นอ่อนทานตะวัน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.26)

ตารางที่ 5.8 การวิเคราะห์ประเภทสัตว์ที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
ปลา	2	100.00
รวม	**2**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.8 7 พบว่า ประเภทสัตว์ที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ คือ ปลา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 100.00)

ตารางที่ 5.9 การวิเคราะห์สินค้าเกษตรแปรรูปที่เกษตรกรจะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อย

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สบู่มะขามขมิ้น	1	16.67
แชมพูมะกรูด	1	16.67
แปรรูปจากสมุนไพร	1	16.67
กาแฟ	1	16.67
น้ำเสาวรส	1	16.67
แยม	1	16.67
รวม	**6**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.9 พบว่า สินค้าเกษตรแปรรูปที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์หลากหลายชนิด ได้แก่ สบู่มะขามขมิ้น แชมพูมะกรูด แปรรูปจากสมุนไพร กาแฟ น้ำเสาวรส และแยม จำนวน 1 คน (ร้อยละ 16.67)

ตารางที่ 5.10 การวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	15	71.42
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	6	28.58
รวม	**21**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.10 พบว่า ก่อนการวิจัยเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 15 คน (ร้อยละ 71.42) และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 6 คน (ร้อยละ 28.58)

ตารางที่ 5.11 การวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ศึกษาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติ	6	50.00
2) เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถทำได้	2	16.67
3) การทำเกษตรปลอดภัย โดยลดการใช้สารเคมี	2	16.67
4) สินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาดี	1	8.33
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ F-1	1	8.33
รวม	**12**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.11 พบว่า ก่อนการวิจัยเหตุผลที่เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ศึกษาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือ เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถทำได้ และการทำเกษตรปลอดภัย โดยลดการใช้สารเคมี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 16.67) และสินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาดี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 8.33) ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ F-1 จำนวน 1 คน (ร้อยละ 8.33)

ตารางที่ 5.12 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เรียงตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง	21	100.00
2. อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย	21	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.12 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เรียงตามจำนวนและร้อยละ(ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและจำกัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช	19	90.48
4. Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก	17	80.95
5. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร	17	80.95
6. วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส,ปาราสิต,เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช	13	61.90
7. THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว	13	61.90
8. วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด, ดิน, หิน, โลหะ, ไม้, พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช	9	42.86
9. การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน	5	23.81
10. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น	4	19.05
11. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค	1	4.76
12. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ	0	0.00
13. มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0	0.00
14. มาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.12 ก่อนการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เรียงตามจำนวนและร้อยละ พบว่า การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง และอาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย ตอบถูกจำนวน 21 คน (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและจำกัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช ตอบถูกจำนวน 19 คน (ร้อยละ 90.48) Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก และ Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร ตอบถูกจำนวน 17 คน (ร้อยละ 80.95) วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ปาราสิต เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช และ THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว ตอบถูกจำนวน 13 คน(ร้อยละ 61.90) วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด ดิน หิน โลหะ ไม้ พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช ตอบถูกจำนวน 9 คน (ร้อยละ 42.86) การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน ตอบถูกจำนวน 5 คน (ร้อยละ 23.81) การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น ตอบถูกจำนวน 4 คน (ร้อยละ 19.05) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค ตอบถูกจำนวน 1 คน (ร้อยละ 4.76) และ Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และมาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP ไม่มีผู้ตอบถูกในประเด็นนี้

จากข้อมูลผลกรประเมินข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เกษตรกรก่อนเข้าอบรมการพัฒนาด้าน “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี(GAP)” ระดับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่

1) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จากทางการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง และอาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 100.00

2) เหตุผลที่เกษตรกรสามารถปรับปรุงระบบการผลิตมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ศึกษาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติ เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถทำได้ และการทำเกษตรปลอดภัยโดยลดการใช้สารเคมี และสินค้าเกษตรอินทรีย์ราคาดี คิดเป็นร้อยละ 91.67

3) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและจำกัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช คิดเป็นร้อยละ 90.48

4) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก คิดเป็นร้อยละ 80.95

5) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 80.95

6) เกษตรกรสามารถปรับปรุงระบบการผลิตมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คิดเป็นร้อยละ 71.42

7) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ปาราสิต เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช คิดเป็นร้อยละ 61.90

8) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว คิดเป็นร้อยละ 61.90

ส่วนประเด็นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและยังปฏิบัติได้ไม่ดี ได้แก่

1) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด ดิน หิน โลหะ ไม้ พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช คิดเป็นร้อยละ 42.86

2) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน คิดเป็นร้อยละ 23.81

3) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 19.05

4) เหตุผลที่เกษตรกรไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ F-1 คิดเป็นร้อยละ 8.33

5) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค คิดเป็นร้อยละ 4.76

และโดยเฉพาะ 6) เกษตรกรยังไม่เข้าใจในประเด็น Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ มาตรฐาน GAP คือ

มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และมาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP

5.1.2 ผลการประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

นักวิจัยได้ทำอบรมเพิ่มพูนศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร ในประเด็นการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในประเด็นต่างๆ ไดแก่ ความหมายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือ GAP ผลที่ได้จากการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อันตรายที่อาจเกิดขึ้นในพืชอาหาร วัตถุประสงค์การนำ GAP ไปใช้ สภาพปัญหาความไม่ปลอดภัยของสินค้าเกษตรและอาหาร วัตถุที่เป็นอันตรายทางการเกษตร เส้นทางที่จะได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร ผลกระทบต่อสุขภาพหากได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร วัตถุอันตรายทางเกษตรที่ห้ามใช้ในประเทศไทย ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) GLOBAL GAP การพัฒนาด้านฟาร์ม การพัฒนาด้านบุคลากร การพัฒนาด้านเอกสาร รายการตรวจตามมาตรฐานEUREPGAP และมาตรฐานASEAN GAP เปรียบเทียบ มกษ.GAP & ASEAN GAP THAI GAP (มกษ.9001-2552) THAI GAP (กรมการข้าว) และนำแบบประเมินหลังการอบรม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.13 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	19	90.48
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	2	9.52
รวม	**21**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.13 หลังการพัฒนาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 19 คน (ร้อยละ 90.48) และเกษตรกรที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 2 คน (ร้อยละ 9.52)

ตารางที่ 5.14 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถปฏิบัติได้	6	50.00
2) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ	5	41.67
3) สินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาที่ดี	1	8.33
รวม	**12**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.14 หลังการพัฒนาพบว่า เหตุผลที่เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถปฏิบัติได้ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 41.67) และสินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาที่ดี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 8.33)

ตารางที่ 5.15 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เรียงตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง	21	100.00
2. อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย	21	100.00
3. Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก	20	95.24
4. วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและจำกัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช	19	90.48
5. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร	17	80.95

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.15 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เรียงตามจำนวนและร้อยละ(ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
6. THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว	14	66.67
7. วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส,ปาราสิต,เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช	11	52.38
8. วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด, ดิน, หิน, โลหะ, ไม้, พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช	10	47.62
9. การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน	6	28.57
10. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น	6	28.57
11. มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1	4.76
12. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค	1	0.00
13. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ	0	0.00
14. มาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่5.15 หลังการพัฒนาพบว่า ผลการวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เรียงตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง และอาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัยตอบถูกจำนวน 21 คน(ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก ตอบถูกจำนวน 20 คน (ร้อยละ 95.24) วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สาร

ป้องกันและจำกัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช ตอบถูกจำนวน 19 คน (ร้อยละ 90.48) Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร ตอบถูกจำนวน 17 คน (ร้อยละ 80.95) THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว ตอบถูกจำนวน 14 คน (ร้อยละ 66.67) วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ปาราสิต เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช ตอบถูกจำนวน 11 คน (ร้อยละ 52.38) วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด ดิน หิน โลหะ ไม้ พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช ตอบถูกจำนวน 10 คน (ร้อยละ 47.62) การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น และการที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน ตอบถูกจำนวน 6 คน (ร้อยละ 28.57) มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตอบถูกจำนวน 1 คน (ร้อยละ 4.76) และ Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค และมาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP ไม่มีผู้ที่ตอบถูกในประเด็นนี้

ตารางที่ 5.16 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
1. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง	21	21	0.00
2. อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย	21	21	0.00
3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและจำกัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช	19	19	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.16 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)(ต่อ)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
4. Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก	17	20	14.29
5. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร	17	17	0.00
6. วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส,ปาราสิต,เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช	13	11	-9.52
7. THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว	13	14	4.76
8. วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด, ดิน, หิน, โลหะ, ไม้, พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช	9	10	4.76
9. การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตรไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรปจะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน	5	6	4.76
10. การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น	4	6	9.52
11. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค	1	1	0.00
12. Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ	0	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.16 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)(ต่อ)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
13. มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	0	1	4.76
14. มาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP	0	0	0.00
เฉลี่ยรวม			**2.38**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 6.1 การวิเคราะห์เรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พบว่า การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จาก ทางการหายใจ ทางปากทางผิวหนัง และอาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและจำกัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 95.24 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 14.28 หลังการพัฒนา Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้า โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้าน คือ การพัฒนาฟาร์มและการพัฒนาบุคลากร จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัล ปาราสิต เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 ซึ่งลดลงจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 9.52 หลังการพัฒนา THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4.76 หลังการพัฒนา วัตถุทางกายภาพ เช่น กรวด ดิน หิน โลหะ ไม้ พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4.76 หลังการพัฒนา การที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตรไปจำหน่ายร้านค้า

ปลีกในยุโรปจนต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ คิดเป็น 4.76 หลังการพัฒนา การได้รับพิจารณาวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 9.52 หลังการพัฒนา การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4.76 หลังการพัฒนา Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำและมาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP ไม่มีผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา ทั้งนี้กิจกรรมการพัฒนาด้าน “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี(GAP)” เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.38

จากข้อมูลผลกรประเมินข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เกษตรกรหลังเข้าอบรมการพัฒนาด้าน “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)” ระดับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่

1) เหตุผลที่เกษตรกรสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรกรมีความตั้งใจและสามารถปฏิบัติได้ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ และสินค้าเกษตรอินทรีย์มีราคาที่ดี และสามารถจัดฟาร์มให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100.00

2) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร รับได้จากทางการหายใจ ทางปาก ทางผิวหนัง คิดเป็นร้อยละ 100.00

3) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น อาหารปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง อาหารที่ไม่มีสารพิษหรือมีในระดับที่ปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 100.00

4) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น Global GAP คือมาตรฐานภาคเอกชนสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มผู้ค้าปลีกทั่วโลก คิดเป็นร้อยละ 95.24

5) หลังการพัฒนา เกษตรกรสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล เกษตรกรมีความมั่นใจที่จะพัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 90.48

6) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น วัตถุอันตรายทางการเกษตร ได้แก่ สารป้องกันและจำกัดศัตรูพืช รวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช คิดเป็นร้อยละ 90.48

7) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร โดยเกษตรกรต้องมีการพัฒนา 2 ด้านคือ การพัฒนาฟาร์ม และการพัฒนาบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 80.95

8) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น THAI GAP เป็นมาตรฐานทางการเกษตรที่มุ่งเน้นเรื่องข้าวอย่างเดียว ซึ่งดูแลโดยกรมการข้าว คิดเป็นร้อยละ 66.67

9) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น วัตถุชีวภาพ : จุลินทรีย์บางชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ปาราสิต เชื้อรา มีประโยชน์ต่อพืช คิดเป็นร้อยละ 52.38

ส่วนประเด็นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและยังปฏิบัติได้ไม่ดี ได้แก่

1) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น วัสดุทางกายภาพ เช่น กรวด ดิน หิน โลหะ ไม้ พลาสติก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดอันตรายในพืช คิดเป็นร้อยละ 47.62

2) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การได้รับพิษจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร จะได้รับพิษทางการหายใจเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 28.57

3) เกษตรกรเข้าใจในการที่เกษตรกรไทยนำสินค้าทางการเกษตร ไปจำหน่ายในร้านค้าปลีกในยุโรป จะต้องได้มาตรฐาน Global GAP เสียก่อน คิดเป็นร้อยละ 28.57

3) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น มาตรฐาน GAP คือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี คิดเป็นร้อยละ 4.76

4) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น Global GAP ออกมาตรฐานครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ พืชผล ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ คิดเป็นร้อยละ 4.76

และโดยเฉพาะ 4) เกษตรกรยังไม่เข้าใจใน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกัน หรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นระหว่างการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมต่อการบริโภค และมาตรฐาน ASEAN GAP มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเชื่อมประสานมาตรฐานภายในกลุ่มอาเซียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ GAP

5.2 การพัฒนาศักยภาพด้าน “การจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)”

“การจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา ดังนี้

5.2.1 ผลการประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.17 การวิเคราะห์เพศตามจำนวนและร้อยละ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	14	56.00
ชาย	11	44.00
รวม	**25**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.17 พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร เพศหญิง จำนวน 14 คน (ร้อยละ 56.00) รองลงมาคือ เพศชาย 11 คน (ร้อยละ 44.00)

ตารางที่ 5.18 การวิเคราะห์อายุตามจำนวนและร้อยละ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30	2	8.00
31-40	2	8.00
41-50	5	20.00
51-60	10	40.00
61-70	5	20.00
70 ปีขึ้นไป	1	4.00
รวม	**25**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.18 พบว่า เกษตรกรผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 10 คน (ร้อยละ 40.00) รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41-50 ปี และช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 5 คน (ร้อยละ 20.00)

ช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี และช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 8.00) และช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน (ร้อยละ 4.00)

ตารางที่ 5.19 การวิเคราะห์การศึกษาตามจำนวนและร้อยละ

ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	48.00
ปริญญาตรี	10	40.00
ปริญญาโท	3	12.00
รวม	**25**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.19 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 12 คน (ร้อยละ 48.00) รองลงมาคือ ปริญญาตรีจำนวน 10 คน (ร้อยละ 40.00) ปริญญาโทจำนวน 3 คน (ร้อยละ 12.00)

ตารางที่ 5.20 การวิเคราะห์จำนวนสมาชิกในครัวเรือนตามจำนวนและร้อยละ

สมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2-3 คน	13	52.00
4-5 คน	8	32.00
6 คนขึ้นไป	4	16.00
รวม	**25**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.20 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน จำนวน 13 คน (ร้อยละ 52.00) รองลงมาคือ สมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน จำนวน 8 คน (ร้อยละ 32.00) และสมาชิกในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป จำนวน 4 คน (ร้อยละ 16.00)

ตารางที่ 5.21 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	10	24.39
ข้าว	6	14.63
พืชผัก	4	9.76
มะม่วง	2	4.88
แตงโม	2	4.88
กล้วย	2	4.88
เสาวรส	1	2.44
กระท้อน	1	2.44
มะนาว	1	2.44
ส้มสายน้ำผึ้ง	1	2.44
ลิ้นจี่	1	2.44
เมล่อน	1	2.44
เสาวรส	1	2.44
มะขาม	1	2.44
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	2.44
ไม้ผล	1	2.44
สะเดา	1	2.44
ฝรั่ง	1	2.44
เห็ด	1	2.44
กุหลาบ	1	2.44
อะโวคาโด	1	2.44
รวม	**41**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.21 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการผลิตสินค้าเกษตร ได้แก่ ลำไย จำนวน 10 คน (ร้อยละ 24.39) รองลงมาคือ ข้าว จำนวน 6 คน (ร้อยละ 14.63) พืชผักจำนวน 4 คน (ร้อยละ 9.76) มะม่วง แตงโม และกล้วยจำนวน 2 คน (ร้อยละ 4.88) และเสาวรส กระท้อน มะนาว

ส้มสายน้ำผึ้ง ลิ้นจี่ เมล่อน เสาวรส มะขาม ต้นอ่อนทานตะวัน ไม้ผล สะเดา ฝรั่ง เห็ด กุหลาบ และอะโวคาโด จำนวน 1 คน (ร้อยละ 2.44)

ตารางที่ 5.22 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตเนื้อสัตว์ในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
ปลา	4	44.44
ไก่	3	33.33
เป็ด	1	11.11
กบ	1	11.11
รวม	**9**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.22 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการผลิตเนื้อสัตว์ ได้แก่ ปลา จำนวน 4 คน (ร้อยละ 44.44) รองลงมาคือ ไก่ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 33.33) และเป็ด และกบ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 11.11)

ตารางที่ 5.23 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
ข้าวแต๋น	2	16.67
ลำไยอบแห้งเนื้อทอง	2	16.67
กาแฟ	1	8.33
ชาผงสำเร็จรูป	1	8.33
สบู่ขมิ้น	1	8.33
สบู่มะขาม	1	8.33
แชมพูมะกรูด	1	8.33
เห็ด	1	8.33
ปลาแดดเดียว	1	8.33

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.23 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลาส้ม	1	8.33
รวม	**12**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.23 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป ได้แก่ ข้าวแต๋น และลำไยอบแห้งเนื้อทอง จำนวน 2 คน (ร้อยละ 16.67) รองลงมาคือ กาแฟ ชาผงสำเร็จรูป สบู่ขมิ้น สบู่มะขาม แชมพูมะกรูด เห็ด ปลาแดดเดียว และปลาส้ม จำนวน 1 คน (ร้อยละ 8.33)

ตารางที่ 5.24 การวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	8	25.00
พืชผัก	5	15.63
ข้าว	4	12.50
เสาวรส	2	6.25
กุหลาบ	1	3.13
อะโวคาโด	1	3.13
ส้มสายน้ำผึ้ง	1	3.13
ลิ้นจี่จักรพรรค	1	3.13
แตงโม	1	3.13
กล้วย	1	3.13
มะขาม	1	3.13
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	3.13
ไม้ผล	1	3.13
มะม่วง	1	3.13

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.24 การวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ(ต่อ)

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ถั่วฝักยาว	1	3.13
สมุนไพร	1	3.13
เห็ด	1	3.13
รวม	**32**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.24 พบว่า สินค้าเกษตรที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ ลำไยจำนวน 8 คน (ร้อยละ 25.00) รองลงมาคือ พืชผักจำนวน 5 คน (ร้อยละ 15.63) ข้าว จำนวน 4 คน (ร้อยละ 12.50) เสาวรสจำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.25) และ กุหลาบ อะโวคาโด ส้มสายน้ำผึ้ง ลิ้นจี่จักรพรรค แตงโม กล้วย มะขาม ต้นอ่อนทานตะวัน ไม้ผล มะม่วง ถั่วฝักยาว สมุนไพร และเห็ด จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.13)

ตารางที่ 5.25 การวิเคราะห์ประเภทสัตว์ที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	3	75.00
ไก่ไข่	1	25.00
รวม	**4**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.25 พบว่า ประเภทสัตว์ที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ ปลา จำนวน 3 คน ร้อยละ 75.00 รองลงมาคือ ไก่ไข่ จำนวน 1 คน ร้อยละ 25.00

ตารางที่ 5.26 การวิเคราะห์สินค้าเกษตรแปรรูปที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าวแต๋น	2	13.33
ลำไยอบแห้งเนื้อทอง	2	13.33
แยม	1	6.67
น้ำเสาวรส	1	6.67
ไอศกรีม	1	6.67
ข้าวกล้อง	1	6.67
กาแฟ	1	6.67
สมุนไพร	1	6.67
สบู่ขมิ้น	1	6.67
สบู่มะขาม	1	6.67
แชมพูมะกรูด	1	6.67
ปลาแดดเดียว	1	6.67
ปลาส้ม	1	6.67
รวม	**15**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.26 พบว่า สินค้าเกษตรแปรรูปที่เกษตรกรสนใจทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ ข้าวแต๋น และลำไยอบแห้งเนื้อทอง จำนวน 2 คน (ร้อยละ 13.33) และแยม น้ำเสาวรส ไอศกรีม ข้าวกล้อง กาแฟ สมุนไพร สบู่ขมิ้น สบู่มะขาม แชมพูมะกรูด ปลาแดดเดียว ปลาส้ม จำนวน 1 คน (ร้อยละ 6.67)

ตารางที่ 5.27 การวิเคราะห์ความสามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	20	80.00
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	5	20.00
รวม	**25**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.27 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 22 คน (ร้อยละ 80.00) และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 3 คน (ร้อยละ 20.00)

ตารางที่ 5.28 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) การอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ	9	60.00
2) ควบคุมการใช้สารเคมี และเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	3	20.00
3) การตอบรับของลูกค้าด้านสุขภาพ	2	13.33
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรใช้เมล็ดแตงโม F-1 ในการปลูก	1	6.67
รวม	**15**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.28 พบว่า เหตุผลที่เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ การอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 60.00) รองลงมาคือ ควบคุมการใช้สารเคมี และเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 20.00) และการตอบรับของลูกค้าด้านสุขภาพ

จำนวน 2 คน (ร้อยละ 13.33) ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรใช้เมล็ดแตงโม F-1 ในการปลูก จำนวน 1 คน (ร้อยละ 6.67)

ตารางที่ 5.29 การวิเคราะห์การปฏิบัติตามระดับการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) ของพื้นที่การเกษตร

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ	S.D.	ผลการประเมิน
1. บริเวณพื้นที่เพาะปลูกของท่านปลอดภัยต่อการปนเปื้อนสารพิษ ทั้งทาง ดิน น้ำ และอากาศ	3.28	0.98	ปานกลาง
2. ท่านมีวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูกหลักการ ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร	3.24	1.13	ปานกลาง
3. ท่านมีวิธีเสนอแนะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูก หลักการ ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร	3.16	0.99	ปานกลาง
4. ท่านได้รับพันธุ์พืชที่ใช้ในการเพาะปลูก จากแหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อหรือดัดแปลงพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี	3.12	1.27	ปานกลาง
5. ท่านได้รับการตรวจเยี่ยม ตรวจสอบ การดำเนินเกษตรอินทรีย์ จากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ หรือจากคณะกรรมการตรวจสอบฯ อยู่เสมอ	2.72	1.21	ปานกลาง
6. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก จากแหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี	2.68	1.28	ปานกลาง

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.29 การวิเคราะห์การปฏิบัติตามระดับการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) ของพื้นที่การเกษตร (ต่อ)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญ	S.D.	ผลการประเมิน
7. ในพื้นที่ทำการเกษตรของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิก	2.64	1.29	ปานกลาง
8. ในพื้นที่ชุมชนของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกเกษตรกรทั่วถึง	2.40	1.15	น้อย
เฉลี่ยรวม	**2.91**	**1.19**	**ปานกลาง**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.29 ก่อนการพัฒนาพบว่า การปฏิบัติตามระดับการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) ของพื้นที่การเกษตร บริเวณพื้นที่เพาะปลูกของท่านปลอดภัยต่อการปนเปื้อนสารพิษ ทั้งทาง ดิน น้ำ และอากาศ เฉลี่ย 3.28 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.98 รองลงมาคือ ท่านมีวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูกหลักการ ทั้งทาง ดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร เฉลี่ย 3.24 (S.D. = 1.13) ท่านมีวิธีเสนอแนะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูก หลักการ ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร เฉลี่ย 3.16 (S.D. = 0.99) ท่านได้รับพันธุ์พืชที่ใช้ในการเพาะปลูก จากแหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อหรือดัดแปลงพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี เฉลี่ย 3.12 (S.D. = 1.27) ท่านได้รับการตรวจเยี่ยม ตรวจสอบ การดำเนินเกษตรอินทรีย์ จากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ หรือจากคณะกรรมการตรวจสอบฯ อยู่เสมอ เฉลี่ย 2.72 (S.D. = 1.21) ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก จากแหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี เฉลี่ย 2.68 (S.D. = 1.28) ในพื้นที่ทำการเกษตรของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิก เฉลี่ย 2.64 (S.D. = 1.29) โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง และในพื้นที่ชุมชนของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกเกษตรกรทั่วถึงเฉลี่ย 2.40 (S.D. = 1.15) โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับน้อย

ตารางที่ 5.30 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) เรียงตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	25	100.00
2. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์	25	100.00
3. ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล	24	96.00
4. ระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง	23	92.00
5. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	23	92.00
6. ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก	23	92.00
7. ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	22	88.00
8. ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรทีละหลายราย	20	80.00
9. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล	18	72.00
10. เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย	15	60.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.30 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) เรียงตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
11. ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ	15	60.00
12. ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง	12	48.00
13. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง	10	40.00
14. แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี	10	40.00
15. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	7	28.00
16. ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้อต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมินเบื้องต้น	4	16.00
17. ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป	3	12.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.30 ก่อนการพัฒนาพบว่า การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน(ICS) เรียงตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่าผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข และตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 25 คน (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตร อินทรีย์ตามมาตรฐานสากล ตอบถูกจำนวน 24 คน (ร้อยละ 96.00) ระบบควบคุมภายใน(Internal Control

System : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก ตอบถูกจำนวน 23 คน (ร้อยละ 92.00) ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ตอบถูกจำนวน 22 คน (ร้อยละ 88.00) ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรทีละหลายราย ตอบถูกจำนวน 20 คน (ร้อยละ 80.00) ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล ตอบถูกจำนวน 18 คน (ร้อยละ 72.00) เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย และระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ ตอบถูกจำนวน 15 คน (ร้อยละ 60.00) ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะ คือ รับรอง และ ไม่รับรอง ตอบถูกจำนวน 12 คน (ร้อยละ 48.00) การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง และแบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี ตอบถูกจำนวน 10 คน (ร้อยละ 40.00) การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 7 คน (ร้อยละ 28.00) ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้อต้นของกลุ่มเกษตรกร สู่ การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินระบบควบคุมภายใน สู่ การตรวจประเมินเบื้องต้น ตอบถูกจำนวน 4 คน (ร้อยละ 16.00) และข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป ตอบถูกจำนวน 3 คน (ร้อยละ 12.00)

จากข้อมูลผลกรประเมินข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เกษตรกรก่อนการพัฒนาด้าน “การปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS)” เกษตรกรมีระดับการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) ที่ดี ได้แก่

1) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในมี 3 ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข คิดเป็นร้อยละ 100.00

2) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 100.00

3) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล คิดเป็นร้อยละ 96.00

4) เหตุผลที่เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ การอบรมเพิ่มความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติควบคุมการใช้สารเคมี และเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และการตอบรับของลูกค้าด้านสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 93.33

5) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง คิดเป็นร้อยละ 92.00

6) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 92.00

7) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก คิดเป็นร้อยละ 92.00

8) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 88.00

9) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรทีละหลายราย คิดเป็นร้อยละ 80.00

10) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล คิดเป็นร้อยละ 72.00

11) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล คิดเป็นร้อยละ 80.00

12) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00

13) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ ตอบถูกจำนวน คิดเป็นร้อยละ 60.00

14) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น บริเวณพื้นที่เพาะปลูกของท่านปลอดภัยต่อการปนเปื้อนสารพิษ ทั้งทาง ดิน น้ำ และอากาศ เฉลี่ย 3.28 (S.D.) เท่ากับ 0.98 โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

15) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ท่านมีวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูกหลักการ ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร เฉลี่ย 3.24 (S.D. = 1.13) โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

16) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ท่านมีวิธีเสนอแนะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสารพิษที่ถูก หลักการ ทั้งทางดิน น้ำ อากาศ และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเกษตร เฉลี่ย 3.16 (S.D. = 0.99) โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

17) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ท่านได้รับพันธุ์พืชที่ใช้ในการเพาะปลูก จากแหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อหรือดัดแปลงพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี เฉลี่ย 3.12 (S.D. = 1.27) โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

18) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ท่านได้รับการตรวจเยี่ยม ตรวจสอบ การดำเนินเกษตรอินทรีย์ จากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบฯ หรือจากคณะกรรมการตรวจสอบฯ อยู่เสมอ เฉลี่ย 2.72 (S.D. = 1.21) โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

19) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูก จากแหล่งที่เหมาะสม ปราศจากการตัดต่อพันธุกรรม หรือผ่านการฉายรังสี เฉลี่ย 2.68 (S.D. = 1.28) โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

20) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ในพื้นที่ทำการเกษตรของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิก เฉลี่ย 2.64 (S.D. = 1.29) โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง

ส่วนประเด็นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและยังปฏิบัติได้ไม่ดี ได้แก่

1) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง คิดเป็นร้อยละ 48.00

2) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.00

3) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00

4) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.00

5) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้อต้นของกลุ่มเกษตรกร สู่ การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินระบบควบคุมภายใน สู่ การตรวจประเมินเบื้องต้น คิดเป็นร้อยละ 16.00

6) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 12.00

7) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ในพื้นที่ชุมชนของท่านมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เพื่อดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกเกษตรกรทั่วถึง เฉลี่ย 2.40 (S.D. = 1.15)โดยมีระดับความความรู้ความเข้าใจระดับน้อย

5.2.2 ผลการประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

นักวิจัยได้ทำอบรมเพิ่มพูนศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร ในประเด็น“การจัดทำระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS)” ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ความหมายระบบควบคุมภายใน(Internal Control System : ICS) ข้อดีของการจัดทาระบบควบคุมภายใน(Internal Control System : ICS) เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน มี 5 ขั้นตอน 1) การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร 2) การจัดทาระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม 3) การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม 4) การประเมินระบบควบคุมภายใน 5) การตรวจประเมินเบื้องต้น และการเตรียมระบบเอกสารเพื่อขอการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 5.31 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล ตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	23	92.00
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	2	8.00
รวม	**25**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.31 หลังการพัฒนาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 23 คน (ร้อยละ 92.00) และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 2 คน (ร้อยละ 8.00)

ตารางที่ 5.32 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล ตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ผ่านการอบรมเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ	6	46.15
2) ลดการใช้สารเคมี เน้นมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	5	38.46
3) มีความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค	1	7.69
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) เกษตรใช้เมล็ดแตงโม F-1 ในการปลูก	1	7.69
รวม	**13**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.32 หลังการพัฒนาพบว่า เหตุผลที่เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ผ่านการอบรมเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ จำนวน 6 คน (ร้อยละ 46.15) รองลงมาคือ ลดการใช้สารเคมี เน้นมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 38.46) และมีความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค จำนวน 1 คน (ร้อยละ 7.69) ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ เกษตรใช้เมล็ดแตงโม F-1 ในการปลูก จำนวน 1 คน (ร้อยละ 7.69)

ตารางที่ 5.33 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) เรียงตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์	25	100.00
2. ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก	25	100.00
3. ระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง	25	100.00
4. ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล	25	100.00
5. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	24	96.00
6. ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	23	92.00
7. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	23	92.00
8. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล	20	80.00
9. ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง	15	60.00
10. ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ	14	56.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.33 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) เรียงตามจำนวนและร้อยละ (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
11. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล	13	52.00
12. เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย	14	56.00
13. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง	11	44.00
14. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	9	36.00
15. แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี	7	28.00
16. ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้อต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมินเบื้องต้น	6	24.00
17. ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป	3	12.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.33 การวิเคราะห์ผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน(ICS) เรียงตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก ระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิต

สินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล ตอบถูกจำนวน 25 คน (ร้อยละ 100.00) รองลงมาคือ ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข ตอบถูกจำนวน 24 คน (ร้อยละ 96.00) ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรทีละหลายราย ตอบถูกจำนวน 24 คน (ร้อยละ 96.00) ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 23 คน (ร้อยละ 92.00) ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล ตอบถูกจำนวน 20 คน (ร้อยละ 80.00) ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง ตอบถูกจำนวน 15 คน (ร้อยละ 60.00) ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ ตอบถูกจำนวน 14 คน (ร้อยละ 56.00) เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย ตอบถูกจำนวน 14 คน (ร้อยละ 56.00) การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง ราย ตอบถูกจำนวน 11 คน (ร้อยละ 44.00) การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 9 คน (ร้อยละ 36.00) แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี ตอบถูกจำนวน 7 คน (ร้อยละ 28.00) ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้อต้นของกลุ่มเกษตรกร สู่ การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินระบบควบคุมภายใน สู่ การตรวจประเมินเบื้องต้น ตอบถูกจำนวน 6 คน (ร้อยละ 24.00) และข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป ตอบถูกจำนวน 3 คน (ร้อยละ 12.00)

ตารางที่ 5.34 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
1. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	25	24	-4.00
2. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์	25	25	0.00
3. ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล	24	25	4.00
4. ระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง	23	25	8.00
5. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	23	23	0.00
6. ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก	23	25	8.00
7. ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม	22	23	4.00
8. ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรทีละหลายราย	20	24	16.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.34 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
9. ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล	18	20	8.00
10. เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย	15	14	-4.00
11. ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ	15	14	-4.00
12. ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง	12	15	12.00
13. การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง	10	11	4.00
14. แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี	10	7	-12.00
15. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	7	9	8.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.34 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง (%)
	ก่อน	หลัง	
16. ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้อต้นของกลุ่มเกษตรกร → การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม → การประเมินระบบควบคุมภายใน → การตรวจประเมินเบื้องต้น	4	6	8.00
17. ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป	3	3	0.00
เฉลี่ยรวม			**3.29**

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.34 แสดงผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) จะเห็นได้ว่า ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 ซึ่งลดลงจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4.00 หลังการพัฒนา ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4.00 หลังการพัฒนา ระบบควบคุมภายใน (Internal Control System : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา การประเมินประสิทธิภาพของระบบ

ควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา ระบบควบคุมภายใน (ICS) มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือ การจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 8.00 หลังการพัฒนา ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4 .00 หลังการพัฒนา ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรทีละหลายราย จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 16.00 หลังการพัฒนา ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 8.00 หลังการพัฒนา เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ซึ่งลดลงจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4.00 หลังการพัฒนา ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ซึ่งลดลงจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4.00 หลังการพัฒนา ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 16.00 หลังการพัฒนา การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 4.00 หลังการพัฒนา แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 ซึ่งลดลงจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 12.00 หลังการพัฒนา การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 8.00 หลังการพัฒนา ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้อต้นของกลุ่มเกษตรกร สู่ การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินระบบควบคุมภายใน สู่ การตรวจประเมินเบื้องต้น นี้ จำนวน 6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 8.00 หลังการพัฒนา ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายในช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาด

โดยทั่วไป จำนวนผู้ที่ตอบถูกในข้อนี้ จำนวน 3 คน ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา ทั้งนี้ กิจกรรมการพัฒนาด้านด้าน “การปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน(ICS)” เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.29

จากข้อมูลผลกรประเมินข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เกษตรกร หลังการพัฒนาด้าน “การปฏิบัติตามการจัดทำระบบควบคุมภายใน(ICS)” เกษตรกรมีระดับการจัดทำระบบควบคุมภายใน (ICS) ที่ดี ได้แก่

1) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มจะต้องได้รับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับระบบควบคุมภายในของการรับรองมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ระบบควบคุมภายใน(ICS)มีเงื่อนไขที่สำคัญข้อหนึ่งคือการจัดทำเอกสารและการควบคุมการบันทึก คิดเป็นร้อยละ 100.00

3) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ระบบควบคุมภายใน (INTERNAL CONTROL SYSTEM : ICS) เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล สอดคล้องตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของหน่วยรับรอง คิดเป็นร้อยละ 100.00

4) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ICS เป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้บริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล คิดเป็นร้อยละ 100.00

5) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี 3 ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข คิดเป็นร้อยละ 100.00

6) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ICS ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองสามารถให้การรับรองแก่เกษตรกรทีละหลายราย คิดเป็นร้อยละ 96.00

7) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล คิดเป็นร้อยละ 92.00 เพิ่มขึ้นจากเดิม เกษตรกรสามารถนำระบบการจัดการภายในไปใช้จัดการระบบฟาร์มของกลุ่ม เพื่อพัฒนานาศักยภาพของกลุ่มได้

8) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ICS จำเป็นจะต้องมีการประเมินศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 92.00

9) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน (ICS) ต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 92.00

10) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ตามมาตรฐานของระบบควบคุมภายใน สมาชิกของกลุ่มไม่จำเป็นที่ต้องอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล คิดเป็นร้อยละ 80.00

11) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ผลการพิจารณาการรับรองของคณะกรรมการรับรองระบบควบคุมภายใน มี 2 ลักษณะคือ รับรอง และ ไม่รับรอง คิดเป็นร้อยละ 60.00

12) เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ผ่านการอบรมเกษตรอินทรีย์และนำไปปฏิบัติ สามารถลดการใช้สารเคมี เน้นมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และมีความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

ส่วนประเด็นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและยังปฏิบัติได้ไม่ดี ได้แก่

1) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ระบบควบคุมภายในเป็นระบบที่ใช้สำหรับการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรรายย่อยในการตรวจรับรองโดยหน่วยงานอิสระ คิดเป็นร้อยละ 56.00

2) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มเกษตรกร กรณีการผลิตพืชอินทรีย์ ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.00

3) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายในต้องดำเนินการอย่างครบถ้วนอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.00

4) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.00

5) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น แบบฟอร์มหรือแบบบันทึกต่างๆต้องจัดเก็บไว้อย่างน้อย 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.00

6) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) การจัดทำระบบเอกสารระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินศักยภาพและความพร้อมเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกร สู่ การทดลองใช้เอกสารคู่มือระบบควบคุมภายในของกลุ่ม สู่ การประเมินระบบควบคุมภายใน สู่ การตรวจประเมินเบื้องต้น คิดเป็นร้อยละ 24.00

7) เกษตรกรเข้าใจในประเด็น ข้อดีของการจัดทำระบบควบคุมภายใน ช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้ได้ผลกำไรที่สูงกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 12.00

5.3 การพัฒนาศักยภาพด้าน “ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)”

“ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” มีการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังการพัฒนา ดังนี้

1) แบบประเมินก่อนการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.35 การวิเคราะห์เพศตามจำนวนและร้อยละ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	13	59.09
ชาย	9	40.91
รวม	**22**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.35 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์เพศตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า เพศหญิงจำนวน 13 คน ร้อยละ 59.09 รองลงมาคือ เพศชายจำนวน 9 คน ร้อยละ 40.91

ตารางที่ 5.36 การวิเคราะห์อายุตามจำนวนและร้อยละ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30	1	4.55
31-40	1	4.55
41-50	5	22.73
51-60	10	45.45
61-70	4	18.18
70 ปีขึ้นไป	1	4.55
รวม	**22**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.36 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์อายุตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 10 คน ร้อยละ 45.45 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 5 คน ร้อยละ 22.73 ช่วงอายุ 61-70 ปี จำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18 และช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ช่วงอายุ 31-40 ปี และช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.55

ตารางที่ 5.37 การวิเคราะห์การศึกษาตามจำนวนและร้อยละ

ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	50.00
ปริญญาตรี	7	31.82
ปริญญาโท	4	18.18
รวม	**22**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.37 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์การศึกษาตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 11 คน ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ ปริญญาตรีจำนวน 7 คน ร้อยละ 31.82 ปริญญาโทจำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18

ตารางที่ 5.38 การวิเคราะห์จำนวนสมาชิกในครัวเรือนตามจำนวนและร้อยละ

สมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2-3 คน	13	59.09
4-5 คน	6	27.27
6 คนขึ้นไป	3	13.64
รวม	**22**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.38 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์จำนวนสมาชิกในครัวเรือนตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน จำนวน 13 คน ร้อยละ 59.09 รองลงมาคือ สมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน จำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27 และสมาชิกในครัวเรือน 6 คนขึ้นไป จำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64

ตารางที่ 5.39 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	8	25.81
ข้าว	5	16.13
พืชผัก	3	9.68
กล้วย	3	9.68
แตงโม	2	6.45
มะพร้าว	1	3.23
กระท้อน	1	3.23
มะนาว	1	3.23
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	3.23
เมล่อน	1	3.23
มะขามยักษ์ (เปี้ยว)	1	3.23
ข้าวโพด	1	3.23
มะม่วง	1	3.23
เห็ด	1	3.23
เสาวรส	1	3.23
รวม	**31**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.39 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ลำไยจำนวน 8 คน ร้อยละ 25.81 รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 5 คน ร้อยละ 16.13 พืชผัก และกล้วยจำนวน 3 คน ร้อยละ 9.68 แตงโมจำนวน 2 คน ร้อยละ 6.45 และมะพร้าว กระท้อน มะนาว ต้นอ่อนทานตะวัน เมล่อน มะขามยักษ์ (เปี้ยว) ข้าวโพด มะม่วง เห็ด และเสาวรสจำนวน 1 คน ร้อยละ 3.23

ตารางที่ 5.40 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	3	37.50
ไก่	2	25.00
กบ	2	25.00
ห่าน	1	12.50
รวม	**8**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.40 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน ได้แก่ ปลาจำนวน 3 คน รองลงมาคือ ไก่ และกบจำนวน 2 คน ร้อยละ 25.00 และห่านจำนวน 1 คน ร้อยละ 12.50

ตารางที่ 5.41 การวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กาแฟ	1	10.00
ปลา	1	10.00
ข้าวแต๋น	1	10.00
ลำไยอบแห้ง	1	10.00
กล้วย	1	10.00
สบู่ขมิ้น +มะขาม+ มะกรูด	1	10.00
แชมพูขมิ้น+ มะขาม +มะกรูด	1	10.00
เห็ด	1	10.00
อาหารเพื่อสัตว์	1	10.00
อาหารสำเร็จรูป	1	10.00
รวม	**10**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.41 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า ชนิดของการผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบันได้แก่ กาแฟ ปลา ข้าว แต๋น ลำไยอบแห้ง กล้วย สบู่ขมิ้น+ มะขาม+ มะกรูด แชมพูขมิ้น+ มะขาม+ มะกรูด เห็ด อาหารเพื่อสัตว์ อาหารสำเร็จรูป จำนวน 1 คน ร้อยละ 10.00

ตารางที่ 5.42 การวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (พืช)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	5	19.23
ข้าว	4	15.38
พืชผัก	3	11.54
แตงโม	2	7.69
เมล่อน	1	3.85
กุหลาบ	1	3.85
ต้นอ่อนทานตะวัน	1	3.85
กล้วยหอมทอง	1	3.85
ไม้ผล	1	3.85
มะขามยักษ์ (เปี้ยว)	1	3.85
มะกรูด	1	3.85
มะขาม	1	3.85
ขมิ้น	1	3.85
เห็ด	1	3.85
เสาวรส	1	3.85
สมุนไพร	1	3.85
รวม	**26**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.42 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ลำไยจำนวน 5 คน ร้อยละ 19.23 รองลงมาคือ ข้าวจำนวน 4 คน ร้อยละ 15.38 พืชผัก จำนวน 3 คน ร้อยละ 11.54 แตงโมจำนวน 2 คน ร้อยละ 7.69 และ เมล่อน กุหลาบ ต้นอ่อนทานตะวัน กล้วยหอม

ทอง ไม้ผล มะขามยักษ์ (เปี้ยว) มะกรูด มะขาม ขมิ้น เห็ด เสาวรส และสมุนไพรจำนวน 1 คน ร้อยละ 3.85

ตารางที่ 5.43 การวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (สัตว์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปลา	4	66.67
ไก่ไข่	1	16.67
กบ	1	16.67
รวม	**6**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.43 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ จะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ปลาจำนวน 4 คน ร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ไก่ไข่ และกบ จำนวน 1 คน ร้อยละ 16.67

ตารางที่ 5.44 การวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละ

ชนิด (แปรรูป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กาแฟ	1	25.00
ข้าวแต๋น	1	25.00
สบู่ขมิ้นมะขาม	1	25.00
แชมพูมะกรูด	1	25.00
รวม	**4**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.44 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า สินค้าเกษตรที่จะทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่น่าสนใจ ได้แก่ กาแฟ ข้าวแต๋น สบู่ขมิ้นมะขาม แชมพูมะกรูด จำนวน 1 คน ร้อยละ 25.00

ตารางที่ 5.45 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล ตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	18	81.82
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	4	18.18
รวม	**22**	100.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.45 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 22 คน พบว่า ผู้ที่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 18 คน ร้อยละ 81.82 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 4 คน ร้อยละ 18.18

ตารางที่ 5.46 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล ตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) สามารถปฏิบัติในระบบอินทรีย์ได้	4	26.67
2) ได้รับการอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ	3	20.00
3) ทำในระบบปิด ซึ่งไม่ต้องใช้สารเคมีกำจัดแมลงและศัตรูพืช	2	13.33
4) ต้องการพัฒนาสินค้าการเกษตร	1	6.67
5) การทำเกษตรอินทรีย์ทำให้ปลอดภัยต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภค	1	6.67
ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ยังต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีในการปลูก	2	13.33
2) พื้นที่ทำการเกษตรโดยรอบ ยังมีการใช้เคมี	1	6.67
3) ต้นทุนสูงในการผลิตสูง	1	6.67
รวม	**15**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.46 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ สามารถปฏิบัติในระบบอินทรีย์ได้ จำนวน 4 คน ร้อยละ 26.67 รองลงมาคือ ได้รับการอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ จำนวน 3 คน ร้อยละ 20.00 ทำในระบบปิด ซึ่งไม่ต้องใช้สารเคมีในการกำจัดแมลงและศัตรูพืช จำนวน 2 คน ร้อยละ 13.33 และต้องการพัฒนาสินค้าการเกษตร และการทำเกษตรอินทรีย์ทำให้ปลอดภัยต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภค จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.67 ส่วนเหตุผลที่ไม่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ยังต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมีในการปลูก จำนวน 2 คน ร้อยละ 13.33 รองลงมาคือ พื้นที่ทำการเกษตรโดยรอบ ยังมีการใช้เคมี และต้นทุนสูงในการผลิตสูง จำนวน 1 คน ร้อยละ 6.67

ตารางที่ 5.47 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
13. กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	22	100.00
1. PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย	21	95.45
3. PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมกับให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม	21	95.45
4. ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	21	95.45
5. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเกษตรของท้องถิ่น	21	95.45

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.47 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
6. ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย	21	95.45
14. การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	21	95.45
17. ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้	21	95.45
19. การตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้	21	95.45
8. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด	20	90.91
18. ระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification)	20	90.91
2. ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน	19	86.36
9. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน	19	86.36
11. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	17	77.27

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.47 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
7. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป	9	40.91
10. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป	9	40.91
20. ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้	8	36.36
12. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	6	27.27
15. การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร	6	27.27
16. หลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้	0	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.47 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จะเห็นว่า กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ตอบถูกจำนวน 22 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมกับให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรมและการเกษตรของท้องถิ่น ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย การ

จัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้ และการตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้ ตอบถูกจำนวน 21 คน ร้อยละ 95.45 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด และระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification) ตอบถูกจำนวน 20 คน ร้อยละ 90.91 ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน และระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ตอบถูกจำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข ตอบถูกจำนวน 17 คน ร้อยละ 77.27 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป และคุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป ตอบถูกจำนวน 9 คน ร้อยละ 40.91 ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้ ตอบถูกจำนวน 8 คน ร้อยละ 36.36 การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร ตอบถูกจำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27 และหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้ ไม่มีผู้ตอบถูกในประเด็นนี้

2) แบบประเมินหลังการพัฒนา (กลุ่มเกษตรกร)

ตารางที่ 5.48 การวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล ตามจำนวนและร้อยละ

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	19	86.36
ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล	3	13.64
รวม	**22**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.48 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 22 คน พบว่า ผู้มีความที่สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 และผู้ที่ไม่มีความสามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลจำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64

ตารางที่ 5.49 การวิเคราะห์เหตุผลในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล ตามจำนวนและร้อยละ

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สามารถปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล		
1) ทำเกษตรอินทรีย์ปลอดภัยกับผู้ผลิตและกับผู้บริโภค	5	38.46
2) สามารถปฏิบัติในระบบอินทรีย์ได้	4	30.77
3) ผ่านการอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริง	3	23.08
4) ต้องการยกระดับสินค้าเกษตร	1	7.69
รวม	**13**	**100.00**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.49 แสดงภาพรวมการวิเคราะห์สามารถในการปรับปรุงระบบการผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลตามจำนวนและร้อยละจะเห็นว่า เหตุผลที่สามารถปรับปรุงระบบ

การผลิตสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากลได้ คือ ทำเกษตรอินทรีย์ปลอดภัยกับผู้ผลิตและกับผู้บริโภค จำนวน5 คน ร้อยละ 38.46 รองลงมาคือ สามารถปฏิบัติในระบบอินทรีย์ได้ จำนวน 4 คน ร้อยละ 30.77 ผ่านการอบรมและนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริง จำนวน 3 คน ร้อยละ 23.08 และต้องการยกระดับสินค้าเกษตร จำนวน 1 คน ร้อยละ 7.69

ตารางที่ 5.50 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเกษตรของท้องถิ่น	22	100.00
2. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด	22	100.00
3. การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	22	100.00
4. ระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification)	22	100.00
5. PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมกับให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม	21	95.45
6. กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	21	95.45

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.50 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
7. ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน	20	90.91
8. ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมจะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย	20	90.91
9. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน	20	90.91
10. ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้	20	90.91
11. การตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้	20	90.91
12. ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	19	86.36
13. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	18	81.82
14. PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย	14	63.64
15. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป	12	54.55
16. ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้	11	50.00
17. การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร	9	40.91

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.50 จำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
18. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	8	36.36
19. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป	6	27.27
20. หลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้	3	13.64

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.50 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในการตลาดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล จะเห็นว่า ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเกษตรของท้องถิ่น คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม และระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification) ตอบถูกจำนวน 22 คน ร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมกับให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม และกลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 21 คน ร้อยละ 95.45 ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย

ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้ และการตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้ ตอบถูกจำนวน 20 คน ร้อยละ 90.91 ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตอบถูกจำนวน 19 คน ร้อยละ 86.36 ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข ตอบถูกจำนวน 18 คน ร้อยละ 81.82 PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ตอบถูกจำนวน 14 คน ร้อยละ 63.64 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป ตอบถูกจำนวน 12 คน ร้อยละ 54.55 ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้ ตอบถูกจำนวน 11 คน ร้อยละ 50.00 การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร ตอบถูกจำนวน 9 คน ร้อยละ 40.91 การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 8 คน ร้อยละ 36.36 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป ตอบถูกจำนวน 6 คน ร้อยละ 27.27 และหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้ ตอบถูกจำนวน 3 คน ร้อยละ 13.64

ตารางที่ 5.51 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
1. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเกษตรของท้องถิ่น	22	22	0.00
2. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุนหรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด	21	22	4.55
3. การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	21	22	4.55
4. ระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification)	21	22	4.55
5. PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมกับให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม	21	21	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.51 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
6. กลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	21	21	0.00
7. ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน	21	20	-4.55
8. ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย	21	20	-4.55
9. ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน	21	20	-4.55
10. ตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนได้	20	20	0.00
11. การตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้	20	20	0.00
12. ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิตเป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	19	19	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.51 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
13. ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี 3 ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข	19	18	-4.55
14. PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย	17	14	-13.64
15. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป	9	12	13.64
16. ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้	9	11	9.09
17. การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร	8	9	4.55
18. การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	6	8	9.09
19. คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกันตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป	6	6	0.00

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 5.51 ผลการประเมินศักยภาพของเกษตรกรการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน(คน)		การเปลี่ยนแปลง
	ก่อน	หลัง	(%)
20. หลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้	0	3	13.64
เฉลี่ยรวม			**1.58**

ที่มา: จากการวิจัย

จากตารางที่ 5.52 แสดงภาพรวมจำนวนและร้อยละผู้ที่ตอบถูกต่อเรื่องความรู้ความเข้าใจในระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) จะเห็นว่า ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม เป็นการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม วิถีชีวิตวัฒนธรรมและการเกษตรของท้องถิ่น ตอบถูกจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุมตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม และระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification) ตอบถูกจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 รองลงมาคือ PGS เป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รวมกลุ่มกันอย่างมั่นคง และยั่งยืน พร้อมกับให้การรับรองเกษตรอินทรีย์อย่างครอบคลุม และกลุ่มจะต้องมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ตอบถูกจำนวน 21 คน ร้อยละ 95.45 คิดเป็นร้อยละ 0.00 ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย ระบบ

การรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนตลาดสินค้าในพื้นที่หรือชุมชนสามารถใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ที่รับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชนตอบถูกจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ -4.55 และการตลาดอินทรีย์ในยุคปัจจุบันสามารถให้ผู้ผลิตเข้าถึงการตรวจสอบแปลงและกระบวนการผลิตที่เป็นระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ได้ ตอบถูกจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ระบบตรวจประเมินและรับรองความเป็นอินทรีย์โดยผู้มีส่วนร่วม มีกระบวนการผลิต เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตอบถูกจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไขและรับรองแบบมีเงื่อนไข ตอบถูกจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ -4.55 PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย ตอบถูกจำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ -13.64 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป ตอบถูกจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้ ตอบถูกจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร ตอบถูกจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ตอบถูกจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป ตอบถูกจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 และหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้ ตอบถูกจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 ซึ่งเท่ากันทั้งก่อนและหลังการพัฒนา ทั้งนี้กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพด้าน “ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.58

จากข้อมูลผลการประเมินข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เกษตรกรหลังเข้าอบรมการพัฒนาศักยภาพด้าน “ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS)” มีการปฏิบัติที่ดี ได้แก่

1) คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีภาคีเครือข่ายจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรท้องถิ่น เอกชน เป็นพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้สนับสนุนหรือส่งเสริมการเรียนรู้ หรือจัดหาช่องทางตลาด คิดเป็นร้อยละ 4.55

2) การจัดทำข้อกำหนดมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ของกลุ่ม กำหนดวิธีการควบคุม ตรวจสอบผู้ผลิตให้ปฏิบัติตามกฎที่กำหนด และกำหนดขั้นตอนกระบวนการให้การรับรองผลิต “เกษตรอินทรีย์” โดยการฝึกปฏิบัติการตรวจฟาร์มให้กับเกษตรกร เป็นลักษณะเฉพาะของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 4.55

3) ระบบตลาดที่ "ชุมชนรับรอง" นี้เป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์รูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการรับรองเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (first party certification) คิดเป็นร้อยละ 4.55

4) คุณสมบัติของกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) มี 5 ข้อ โดยข้อแรกคือมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตที่มีลักษณะการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่คล้ายกันหรืออยู่หมู่บ้านเดียวกัน 10 รายขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.64

5) ไม่มีตรารับรอง [Seals or labels] ที่เป็นหลักฐานแสดงสถานะความเป็นเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มได้ คิดเป็นร้อยละ 9.09

6) การรับรองเกษตรอินทรีย์โดยบุคคลที่ 3 เป็นระบบเดียวที่มีการการรับรองมาตรฐานเกษตร คิดเป็นร้อยละ 4.55

7) การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายในจะทำอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.09

8) หลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม มี 6 ข้อ คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความไว้วางใจ ความสัมพันธ์แบบแนวราบ กระบวนการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 13.64

ส่วนประเด็นที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและยังปฏิบัติได้ไม่ดี มีได้แก่

1) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์สำหรับใช้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกรที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายของมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย โดยจะใช้ตราสัญลักษณ์ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ -4.55

2) ตามหลักการและองค์ประกอบของระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม จะต้องมีการดำเนินงานในรูปเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ -4.55

3) ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นระบบการรับประกันคุณภาพผลผลิตอินทรีย์โดยชุมชน คิดเป็นร้อยละ -4.55

4) ผลการตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน มี3ระดับ คือ ไม่รับรอง รับรองแบบไม่มีเงื่อนไข และรับรองแบบมีเงื่อนไข คิดเป็นร้อยละ -4.55

และโดยเฉพาะ 5) PGS เป็นเครื่องมือการตรวจรับรองที่ IFORM จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยคิดเป็นร้อยละ -13.64